

[Niels Andersen.]

beskyttelsespolitikken også i nogen grad skulle overflødiggøre indseendet med disse forhold. Imidlertid må man gøre sig klart, at vi endnu ikke har fuld frihed på dette område. Der er stadig en række varer på bunden liste, og en række områder er uberrørt af den foretagne lovgivning, ligesom vi har speciel hjemmemarkedsproduktion, sådan som den højtærede handelsminister gjorde rede for.

Der kan nok være grund til, at vi i et udvalg ser på og nærmere drøfter de problemer, der er knyttet til det foreliggende lovforslag, og prøver, om der er noget, man kan rette dér. Man må jo indrømme, at beskyttelsespolitikken er til ugunst, eller meget let bliver til ugunst, for forbrugerne, og jeg må da ærlig talt indrømme, at jeg heller ikke tror, at en statsinstitution, som skal have indseende med priser, konkurrence og alle den slags forhold, kan magte denne opgave, således at man kan sige, at den varetager forbrugernes interesse. Jeg tror ikke, det er muligt at udbygge statsinstitutionerne så meget, at de effektivt kan løse den opgave, de har fået stillet.

Som forholdene har udviklet sig, synes jeg nok, der er grund til, at vi ser på, om der eventuelt kan ændres noget i de pågældende love, og med denne motivering skal jeg tilsige retsforbundets positive medvirken til arbejdet i udvalget.

Fuglsang: Det fremsatte lovforslag, som er på linje med bl. a. et krav fra Industrirådet, er faktisk et tidens tegn. Det er, som venstres og de konservatives fælles politik overhovedet, et udtryk for, hvordan disse partiers dristighed vokser i takt med regeringspartiernes eftergivenhed og inkomsekvens på mange områder.

Jeg vil for at give lovforslaget dets rette baggrund gå tilbage til regerings- og folketingsindgrebet i overenskomstsituationen i 1956. Man påtvang dengang arbejderne løn- og arbejdsvilkår, som de selv havde modsat sig, uden at der var nogen, der gav udtryk for større forargelse over den slags indgreb og indblanding. Man lovede samtidig for at berolige arbejderne at gennemføre kontrol med priser og avancer, bl. a. for at hindre, at lønniveauet blev undergravet af prisstigninger. Som kendt

skete der såre lidt i den retning, ud over at den lov om indseende med priser, som man nu ser tiden inde til at foreslå ophævet, blev gennemført.

Derimod har senere alle partier, da vi behandlede Danmarks tilslutning til de syv, stemt imod et kommunistisk dagsordensforslag om under de nye omstændigheder i hvert tilfælde at gennemføre kontrol med priser, avancer og monopoler — dette til trods for, at ingen erfaringer tyder på, at dannelsen af større markedsområder gør en lovmæssig beskyttelse af forbrugerne, og for øvrigt også af mindre næringsdrivende, mod monopolerne og deres politik overflødig. Nu er tinget altså stillet over for et forslag om at ophæve den sidste rest af kontrol, der endnu er tilbage fra krigs- og efterkrigsårenes tilløb i så henseende, for det vil jo i høj grad blive tilfældet, om man ophæver monopollovens § 24, der siger, at prisforhøjelser skal godkendes af monopoltilsynet, forinden de kan træde i kraft, samt loven om indseende med priser.

Denne politiske udvikling har faktisk også en interessant principiel side. Det er som bekendt en almindelig påstand fra marxismens modstandere, at dennes ideer for længst skulle være forældede og uden forbindelse med det moderne livs problemer. Det foreliggende lovforslag er et eksempel på det modsatte. Et af de punkter i marxismen, man har søgt at bestride, er dens påstand om kapitalens og kapitalmagtens koncentration, om, at den økonomiske magt og indflydelse mere og mere samles på nogle få hænder, hvorved i praksis liberalisme, fri konkurrence og fri handel ophæves. At denne påstand er rigtig, bekræftes ganske af de betænkninger, der er udsendt af trustkommissionen. Trods al tale og tilsyneladende også trods talmaterialet findes der jo i Danmark næppe et område af betydning, der ikke er mere eller mindre monopoliseret, hvor varer og tjenesteydelser gennem monopolsammenslutninger og pris-aftaler fordyres langt mere end gennem de påståede høje lønninger, lønglidninger og den slags ting. Det gælder almindelige forbrugsvarer, det gælder et så vigtigt område som byggeriet, der fordyres først af byggematerialetrustens monopolpriser, dernæst af håndværksmestrenes licitationsregler og endelig af låneinstitutionernes rentepolitik.